

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericescă-politică.

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 7 cr., a doua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fiesce care publi-
cațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dacțiunea și Admini-
strațiunea Unirii«
în
Blaș.

Anul VII.

Blaș 10 Iuliú 1897.

Numérul 29.

Invitare la abonament.

Cu 1 Iuliú invităm la abona-
ment nou cu prețurile din capul foii.

Restanțierii să binevoască a-și
achita abonamentul cât mai în
grabă, ca să se evite neregularități
în espedarea foii. Spre scopul
acesta alăturăm asemnațiuni pos-
tale.

Cei vechi să ne rămână cre-
dincioși și să ne mai câștige abo-
nenți noi.

Din partea noastră vom cerca
a mulțami toate așteptările.

Redacțiunea și Administrațiunea „UNIRII“.

Dragoste sêlbatică.

În numărul precedent am publicat
articlul lui „Magyar Állam“ de la 26
Iuniú a. c., în care se aprețiază hotă-
rirea episcopatului nostru în afacerea
autonomiei catolice.

Tonul, în care scrie fóia acésta,
cu terminul cel mai domol îl putem
numi impertinent, ér cuprinsul articolului
este nevrednic de o fóie, care vré să
trécă de catolică. Ideile, ce le găsim
într'insul, sînt potrivite pentru un cap
tulburat de cel mai urit șiovinism, și
străine cu totul de vederile largi ale
adevêratului catolicism.

Articolul acesta n'ar merita să ne
ocupăm cu el, dacă nu am sci că sînt
fórté mulți în țara noastră, cari gândesc

ca „Magyar Állam“. Este deci de lipsă
să dovedim, că în ce rătăcire se află
dînsii, când cugetă și simțesc ast fel,
precum cugetă și simțesc acest ziar.

Înainte de tóte „Magyar Állam“
întrun ton farisaic ne spune că „auto-
nomia catolică nu vrea să ıea drepturile
acelea autonome, cari greco-catolicii le-
au avut faptice, ba vrea să le dea și drep-
turi de acelea, de cari până acuma încă
nu au dispus.“

Cât de perfidă este asigurarea lui
„Magyar Állam“, apare destul de lim-
pede din împregiurarea, că el presentă
ca fórté „tulbure poziția de drept public
maghiar și prin urmare și cea de drept
bisericesc a mitropoliei înființate pe timpul
absolutismului.“

De la ómenii, cari ast fel vorbesc
despre fundamentul esistenței provinciei
nóstre mitropolitane, cum vom puté noi
aștepta și spera, ca ei să nu ne ıea
drepturile nóstre autonome, sau chiar
să ne dea și alte drepturi, cari nu
le-am avut? Cel ce vede cu ochi atât
de rēi poziția de drept public a pro-
vinței nóstre mitropolitane, acela dove-
desce, că nu numai nu dorește să ne
dea ceva, ci că ar vré să nimicéscă și
aceea ce după multă stăruință și necur-
mate lupte am putut dobîndi.

Și óre pentru ce e tulbure poziția
de drept public a Mitropoliei nóstre?

Tótă lumea scie, că Mitropolia
acésta s'a reactivat, ca independentă de
orí ce autoritate bisericescă din Un-
garia, prin act emanat de la Sântul

Scaun Apostolic al Romei. Ast fel stând
lucrul, întrebăm pe domnii de la „Magyar
Állam“, că óre compatibil este cu ca-
tolicitatea lor a numi tulbure o poziție
de drept public bisericesc, basată pe o
dispușețiune a Vicariului Domnului
nostru Isus Cristos pe pămînt? Óre atât
de tulbure este ochiul minții lor în
urma șiovinismului unguresc, de care
sînt stăpâniți. În cât nu mai recunosc
nici auctoritatea Sântului Scaun Apos-
tolic, când este vorba de biserica noastră?

Nu voim să aretăm cât de kossu-
tist este „Magyar Állam“, când dispu-
șiuniilor Maiestății Sale făcute pe timpul
absolutismului vrea să le denegé orí ce
putere de drept. Cine-ı neleal față cu
Sântul Scaun Apostolic, nu putem aș-
tepta să fie leal față cu Monarchul.
Ceea ce vrem să constatăm însă este
aceea faptă netăgăduită, că actul ema-
nat pe „timpul absolutismului“, prin care
s'a reactivat provincia noastră mitropoli-
tană autonomă, a fost întărit prin arti-
clul de lege XXXIX din 1868, adus
de corpurile legiuitoare ale Ungariei și
sanționat de Regele încoronat. Óre
nici o poziție de drept public garantată
prin legile patriei, se nu se mai potă
considera de limpede? Óre atât de cute-
zători să fiă domnii de la „Magyar
Állam, în cât nici legile țerei să nu le
mai recunóscă de valide?

Pe când însă fóia acésta s'ar păré,
că nu vrea să scie nici de Papa, nici
de Regele, nici de dietă, când acești
factori prea înalți și singur competenți

Feuilleton.

Suvenir de călătorie.

(Blaș—Budapesta—Agram—Veneția—Fiume.)

(Continuare.)

Cine ar putea spune diferitele impresii
de cari erau stăpâniți aceia dintre noi, cari
nu mai vèzură marea, cari nu mai călătoriră
pe un luciú atât de întins!

Când am ajuns noi, locurile tóte erau
ocupate de călători, cari mergeau să petrecă
Pascile la Veneția.

Am intrat cu toții în sala de mîncare,
se vedea pe fețele tuturor, că avea se ur-
meze ceva neîndatinat. Eú ședeam ceremo-
nios pe un scaun și în mintea mea se născu
o ceartă asupra plăcerii și neplăcerii unei
călătorii pe mare. Tóte versurile lui Alesandri,
Șerbănescu și alți poeți, cari cântară marea,
sunaú ritmic în urechia mea, — de altă
parte, bóla de mare, furtune, vifore, tóte
nenorocirile ce cetisem, par că mi le spunea
cineva la cealaltă ureche. Starea mea psihică
nici pe un moment nu era chiar determinată.
Nu sciam să mă pregătesc la gustarea unor

plăceri ne mai simțite, orí doră să mă pre-
gătesc pentru necazuri și nenorociri! În
sfîrsit m'am ridicat din locul ce ocupasem
și am eșit și eú pe coperișul naiei. — Se auđi
un sunet puternic, o șguduitură neînsemnată,
sêmnalul plecării se dase. Batiste fluturaú
pe țerm, batiste răspundeau de pe naie,
dar nici o lacrimă de nici o parte. Gândul
pribeag, care ar fi voit să sbóre de parte
de mare se opri. căci vèđú că nu e timpul
să atingă o córdă tristă pentru că veselii
sînt și cei ce plécă, veselii și cei ce rămân.

Naia noastră plecase. Și deși plecată,
par că nu ne vinia la socotélă, că nu ne
mișcăm mai tare, că nu ne îmbolnăvim de
jocul ei pe luciul apei!

Plăcerea ce se trezi în inima mea și
în a tuturor celor ce erau ca mine, alungă
pentru totdeauna orí ce frică. Marea era
liniștită, suprafața ei de argint undula lin,
fără valuri. Înapoia noastră lămpile elec-
trice din Fiume erau aprinse, farul se în-
vîrtia mereú și ne arunca lumina sa violetă,
la dreapta Abazzia inota în o mare de lumină
și de după nesce clădiri fiumane luna se
ridică veselă, cu fața senină, gata ca de
Pasci. Insula Veglia, apoi Cherso, de o parte,
Istria cu Monte Maggiore de cea parte, ne

străjuiau și ne spuneau povești drăguțe de
Pasci. Era așa de feerică panorama ce să
întindea înaintea ochilor nostri, cât fericirea
și bucuria ce o simțiam atunci, umplú cu
totul sufletul nostru și nu dădú loc friceii.

— Nu ne culcăm — spunea doctorul
nostru — pân ce nu vedem de cât ceriú și apă!

— Bine! — strigarăm noi veselii, și
accentele cântecilor românesci șburară de pe
coperișul lui „Daniel Ernó“ și se dusérá
departe, departe peste luciul mării, trecură
țermurul și ajunsérá la colibile pescarilor
istrieni, cari póte vor fi fost români de ai
nostri!

Pe la 11. óre ajunserăm din colo de
Pola, trecurăm punctul cel mai estrem al
Istriei și pornirăm în sus spre țermurul
italian. Încetul cu încetul pămîntul dispăru
dinaintea privirii nóstre și nu mai vedem de
cât fața albăstrie a nesfîrșitei mari luminată
de rază blândă a lunei.

Deși sdrobiți de călătorie, totuși dimi-
neata ne am sculat cei dintăi. Răsăritul
sórelui vèđut de pe mare, e una dintre celea
mai frumoșe priveliști. Zina promitea să fie
chiar așa de senină ca nóptea trecută. Din
nefericire, nu ne-am putut bucura de a vedea
ieșind din mare carul lui Appollo cu caii

asigură autonomia și independența bisericeii noastre, pe atunci recunoșce Mitropolitul din Strigon drepturi, cari după mărturisirea sa proprie el nu le are, căci apriat zice, că acel Mitropolit conform dreptului bisericesc nu are și primat întemeiat anume, dar are primat întemeiat pe recunoșcerea națiunii întregi, și ast fel toți trebuie să se prezenteze în congres la provocarea lui.

Pentru noi în cestiuni bisericesci, cum e și cestiunea autonomiei, nu mai dreptul bisericesc este hotărâtoriu. Și fiind că după dreptul bisericesc Mitropolitul din Strigon nu are — chiar după mărturisirea lui „Magyar Állam” — primat întemeiat anume cu puterea de a ne poté obliga să ne prezentăm unde ne provocă el, de sine urmază, că nime nu are să se supere, dacă nu ne prezentăm la congresul autonom, ce-l va convoca Mitropolitul din Strigon, cu atât mai puțin, că prin bulla „Ecclesiam Christi”, cu scirea și invoirea coronei și chiar și cu invoirea ulterioară a dietei, noi am fost scoși nu numai de sub jurisdicțiunea mitropolitană a scaunului arhierese din Strigon, ci și de sub orî ce altă putere, prin urmare și de sub cea primatuală basată pe „*donatiuni regesci*” și pe „*recunoșcerea națiunii întregi*”.

Dar ce să supără foc domni de la „Magyar Állam” numai pe noi? De ce nu se descarcă și asupra catolicilor latini din Ardeal, cari încă nu au făcut nici o dispozițiune, ca să alégă deputați la congresul autonom regnicolar, și numai în 10 August se vor sfătui, că ore să între în autonomia catolică generală, ori ba? De ce nu se descarcă acești domni și asupra acelor cetățeni din Ungaria proprii zisă, cari aparțin mitropoliei din Zagrab, și cari asemenea nu vor participa la congresul din cestiune?

Răspunsul la acésta întrebare, îl aflăm în dragostea aceea sêlbatică, cu care „Magyar Állam” ne asigură, că ne va strînge, în cât se nu potem scăpa,

va să zică până ne va strivi. Fie însă siguri domni aceștia, că noi nu vom fi nici așa de proști, nici așa de lași, cât să ne lăsăm să ne omóre cu dragostea lor nebună. În zădar ne amenință dênșii, că *autonomia bisericii catolice din Ungaria va fi o instituție de drept public, de sub care nici un singur catolic nu se poté subtrage*, căci la înființarea autonomiei nu va fi hotărâtor numai dorul domnilor de la „Magyar Állam”, ci și voința altor factori mai puternici de cât șovinismul magiar, ér mai puternic de cât tótă lumea este adevêrul, că în cestiuni religioase sila, fie chiar sancționată prin legi, nu are nici o putere.

În zădar ne amenință, că clerul nostru nu va căpăta congrua, căci noi scim că de două vécuri, a fară de ceea ce ne-a dat grația regescă în contra voinței lor, ei nu au făcut nimica pentru noi, ba ne ar fi luat și aceea ce avem, dacă ar fi atîrnat numai de la ei. Cum vom puté noi spera, că ne vor da în cadrul autonomiei lor aceea, ce nu ne-au dat de atâta timp și au fost solicitați de factorii competenți se ne dea după dreptate? Ore nu sciū dênșii, că statul catolic transilvan în dată după înființarea sa, a subtras ajutórele, ce le căpătau Vicarii noștri foranei din fondul religionar transilvan, numit și lusitan, la care și noi greco-catolicii am avut drept pe basa actelor emanate de la regii apostolici? Cum vom puté deci spera, că autonomiștii lor, între care vor intra și ómenii de firea lui Polónyi și Szemecz, vor fi mai buni, de cât frații lor din Transilvania? Cum vom puté aștepta, ca ei să fie mai buni în autonomie, de cât au fost fară autonomie, când nici dotațiunea clerului lor nu au ameliorat'o, numai ca să nu fie siliți a ne da și noué ceva?

Înzădar ne amenință, că școlile și bisericile noastre vor ajunge la discrețiunea guvernului, dacă nu vom între în autonomia lor. Dară ore nu voi ați pus bisericile și școlile vóstre la discre-

țiunea guvernului, numai ca se le puteți nimici pe ale noastre? Nu ați votat și voi articolul de lege XXX din 1883 despre școlile medie, prin care „ereticele” le ați asigurat drepturi autonome asupra acestor școli, ér gimnasiile și școlile reale susținute din fondul catolic al studiilor le ați dat sub *dispușețiunea* guvernului, ér cele susținute de diecese și de ordurile religioase catolice le ați pus nu numai sub inspecțiunea, ci și sub *conducerea* unui guvern fară de confesiune, și acésta numai pentru ca să-i asigurați influință hotărâtoare și asupra gimnasiilor românesci? Nu ați votat și voi articolul de lege XXVI din 1893, prin care ați pus în mâna guvernului puterea de a cassa școlile confesionale și de a dispune în privința denumirii și disciplinării învățătorilor poporali? Ce alt motiv ați putut avé făcând acésta, dacă nu acela, ca ministrul se poté sugruma școlile românesci, din cari o parte mare încă sînt catolice, ca și ale vóstre? Ați stat alătura cu șovinistii și cu „ereticii” numai ca se ne puteți reglementa pe noi! Ore nu voi prin ținuta vóstră șovaitóre, prin lipsa de energie și unitate ați lăsat se vină peste bisericile creștine desastrul cel mare, cauzat prin legile politico-bisericesci, pentru ca ast fel să se potă întări idea de stat, de și tocmai prin acésta ați slăbit-o?

După ast fel de fapte sună prost de tot în gura vóstră imputarea, ce o faceți episcopilor români, ca ei „*au voit se fie mai virtos români, de cât români*.” Voi n'ați fost de loc români, ci numai exclusiv unguți, și firea acésta nu o veți desbrăca nici după ce veți fi obținut autonomia, căci *năravul din fire nu are lecuire*. Șovinismul v'a făcut să perdeți cu totul ecuilibrul creerilor, așa în cât numai scitiți tiné în armonie interesele catolicismului cu interesele némului vostru, pe când episcopii români au fost și sînt și catolici adeverați, și români buni, și patrioți sinceri. A aceste calități înalte sînt împreunate în

sêi aprigi plini de foc. Mândrul Phoebus apărî de odată de după nesce stînci ale Istriei și fu salutat cu dragoste de toți. Părăsirăm sórele, care aprinse întinsul câmp de apă și cu ochii înarmați priviam spre apus.

— Colo e Venetia! — spunea unul.

— Etă o clădire albă, o disting bine cu ochianul meü, — adause al doilea, — și în scurt se dovedi, că „clădirea albă” nu fusese altceva, de cât o naie cu pânzele întinse, care vinia spre noi. Și orî de câte orî zăream o naie albă eram veseli și o priviam plini de bucurie.

Dar órele treceau pe neobservate. Câți va marinari ridicară flamuri pe tóte catartele, și noi ne uitam curioși cum stegulețe de diferite colorî și compoziții fluturau de asupra capului nostru în adierea lină a dimineții.

Era sêrbătóre azi, mare sêrbătóre în biserica latină, o spunea marea ce strălucia la razele calde a sôrelui de primăveră, o povesteau stegulețele de pe catart și ne-ovestea sunetul clopotului ce vinia din spre Venetia. Era ziua ss. Pascii!

Plini de emoțiune privim înaintea noastră la mărețele edificii ce rêsar din mare. Treceam înainte, tot mai înainte prin canalul „Giudecca”, la stînga noastră e „isola di S. Giorgio Maggiore”, la dreapta se zăresce frumósă biserica „S. Maria della Salute”. De

odată vaporul se opresce, ne suim în gondolele negre ce sosesc de la tîrm, și debarcăm pe treptile de marmură, cari due în „Piazzetta S. Marco.”

Sîntem în Venetia „la regina del mare” cum o spun cu multă fală locuitorii ei.

(Va urma.)

Relațiunile eclesiastice ale Românilor din Ungaria și Transilvania în vécul al XV-lea.

(Continuare.)

Firesce Petru n'a sciut, orî n'a vrut să scie, că în vécul al XV-lea în Transilvania au mai fost și alte episcopi cu iurisdicțiune preste poporul român de rit oriental. Și anume:

II. În vécul al 15-lea se amintesc episcop român cu reședința în Feleac. În arhivul parohiei Feleac până azi se păstréază un evanghelier din 1487 scris la mandatul Archiepiscopului Daniel (Severinens) pentru acea biserica. Afară de acésta din partea I-a a vécului al 16-lea sînt cunoscuté 3 documente, din cari se cunoșce, că înainte de 1538 în Feleac au fost episcopi Marcu (græcus), Petru și Danciü. Episcopia acésta la 1538 n'a mai sustat, pentru că de episcop

nu se mai face amintire, ci numai de preotul Ioan fiul lui Danciü. ¹⁾

Dintre cel 3 episcopi numiți Marcu va fi fost cel dintâiu, care de la Ladislaü tatăl lui Danciü a cumpêrat nisce moșii, cari apoi le-a lăsat lui Danciü, care era fiul adoptiv și clericul episcopului Marcu.

Episcopul Danciü probabil că a fost saü din familia Danch (Danciü) de Macedonia din Banat amintită ca familie nobilă la 1399, și din carea se tragea Petru Danciü banul Severinului (1452, 1453), saü din o altă familie română tot a Danciulescilor, din carea la 1317 era un comite preste comitatele Bihorei, Sabolciului, Satmarelui, Solnocului și Crasnei, érá la 1470 voivodul Ștefan Danciü avea posesiune în Argiș ²⁾ nu de parte de Feleac, lângă care până azi se află comuna „Danch”. Tot de aceeași familie s'a ținut posesiunea Valcăului amintită la 1341 cu ville românesci Fyzes, Zeek, Elews, Halmas, Turateluke, Mikohaza, Chyzor, Bogdaynhaza, Fukkechel și Detreheza tóte în comitatul Crasnei din Selagiü, și în jurul comunei Dank saü Danciü.

Să mai amintim ceva despre Feleac ca reședință a episcopului român.

¹⁾ Arhivul lui Cipariü 1870/1 XXXIX pag 777.
²⁾ În schematismul mitrop. de Alba Iulia din 1890 pag. 84 se zice, că parochia „Argiș” e fundată la 1487.

suffetul lor în armonie perfectă, ceea ce o dovedesc ei și atunci, când apără în contra voastră ceea ce le poruncește biserica catolică, sentimentul comun al poporului, pe care-l păstoresc, și legile patriei.

La cestiunea autonomiei.

Magiarilor nici de cum nu se pot împăca cu atitudinea noastră în cestiunea autonomiei catolice. Cei mai mulți privesc lucrul numai din punct de vedere al politicii de naționalități, alții ărași voesc să ne facă a crede, că interesele noastre poftesc ingremierea autonomiei noastre bisericesci la cea romano-catolică generală, în fine unii, de și cu amărăciune sufletescă, cel puțin în parte recunosc, că procedura noastră e corectă și legală. Așa „Budapesti H.” în primul său din 2 a c. sub titlul: „Politica bisericescă magiară” scrie: „Cine să ocupă de cestiunea această e cu neputință, să nu-i simțā necsul ei strins cu cestiunea de naționalități. O ilustrează și mișcarea valachilor gr. catolici inimică autonomiei.

Ei purced de acolo, că mitropolia gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș nu stă sub puterea de jurisdicțiune a primatului Ungariei. Pe cum e cunoscut circumscrierea mitropoliei a făcut-o însăși curia romană prin anii 50. Acesta din partea statului s'a luat la cunoscință prin articolul de lege XXXIX din 1868. Tote acestea însă nu ar fi temei de ajuns, ca valachii greco-catolici să se subtragă de la autonomia, ce se pregătesce. Nici arhiepiscopia de Calocca nu stă sub primatele, dară pentru aceea tot participă la autonomia. Deci abținerea valachilor gr. cat., dacă s'ar provoca numai la exemțiunea lor, nu ar eschide, că autonomia să se potă înființa și fără de ei.

Pedeca e articolul de lege XLIII din 1895, făurit pentru liberul exercițiu religionar, care în § 6 vorbește despre biserica catolică deosebită de ritul latin, deosebită de ritul grec și deosebită de ritul armenesc. După

acesta biserica gr. catolică după dreptul public unguresc e biserică deosebită receptă. Ca atare, are drept separat de existența și dacă nu se va presenta la congresul pentru organizarea autonomiei, tot nu poțe fi trasă la răspundere. Deci nu faceți răspunsabil pe Papa Piu IX, ci legislativa, care n'a avut simț pentru aceea că puterea naționalităților mai bine se arată pe terenul bisericesc. Nu a fost de ajuns, că după 1848 biserica greco-orientală s'a desfăcut în două (sârbă și valachă), ci s'a creat și o a doua biserică valachă. Eță fructul politicii bisericesci magiare.”

Rutenii gr. cat., de și biserica lor este dependentă de primatele din Strigon, totuși așteptă de la autonomie redobândirea drepturilor, garantate pentru deași la unirea cu Roma, între acelea e și dreptul de-ași alege episcopi, care li s'a casat și în contra cărei casări au protestat la 1809. Rutenii declară în fôia lor „Kelet” din Ungvár, că de și pe basa unirii ei au aceleași drepturi autonome ca și Români, la revindicarea drepturilor inse nu recurg la aceleași mijloce, căci pe când Români cred, că-și vor dobândi drepturile prin pasivitate, ei din contra au ales activitatea. Vor alege atât pe reprezentanții mireni, cât și pe cei bisericesci și-și vor trimite în congresul autonom, ca acolo să le apere drepturile garantate prin unire. Se vede că Rutenii nu sînt în clar cu atitudinea Românilor gr. cat. în cestiunea autonomiei, Români nu voesc a-și asigura prin pasivitate drepturile autonome, ci vor lucra bărbătesce pentru dobândirea unui organism autonom propriu al provinciei metropolitane de Alba-Iulia. Rutenii oportuniști nici în congresul autonom, ce are să se convoce la toamnă în Budapesta, nu vor dobândi mai mult de cât în cel de la 1870—1.

Guvernul nu e mulțămît cu mișcarea catolică în cestiunea autonomiei. Semi-oficiosul „Pester Lloyd” se tângue, că episcopatul a lăsat conducerea întregii mișcări electorale în mâna preoților rurale care e contra la tot, ce e liberal. Elementele li-

berale așa dară nu vor ajunge în congres, din care cauză „Pester Lloyd” prezice, că congresul nu va avé nici un rezultat. Altă cauză, pentru care congresul nu va isprăvi nimica e abținerea Românilor. Congresul are să creeze autonomie numai pentru romano-catolici și pentru greco-catolici, și e greu de creșut, că această autonomie să fie organizată de o corporațiune, în care o parte însemnată a interesatilor nici nu e reprezentată.

Congresul bisericesc al Sârbilor e convocat pe ziua de Sânt-Petru în Carloveț. Scopul guvernului, când și-a dat învoirea la alegerile și convocările congresului, a fost de a vota prin el un statut organic elaborat prin sateliți de ai săi, prin care statut biserica sârbescă devine cu totul dependentă de la regim. Br. Bánffy s'a cam înșelat în calculul său cu privire la alegeri, cari s'au terminat cu o cădere rușinosă a candidaților guvernamentali. Din 75 de mandate, 65 sînt a le contrariilor guvernului, cari mai voesc a rămâne pe lângă statutul organic actual, orî și cât de defectuos ar fi el, de cât să primescă pe cel lucrat la ordinul guvernului. Tot pe 11 a c. s'a convocat la ordinul lui Bánffy și sinodul episcopesc. Guvernul crede, că episcopii cu auctoritatea lor vor împlîndi pe membrii congresului, în fruntea cărora e br. Isivcovic Dr Polit, și vor îndupleca la primirea noului statut. Comisar regesc la congres e numit liberalul br. Feodor Nicolici. Probabil, că congresul va fi disolvat, dacă va lua o atitudine hostilă planurilor guvernului.

Cestiunea congresului bisericesc-național al Sârbilor încă arată, că liberalii sînt contrari libertății și sub pretestul libertății religionare și autonomiei voesc a confisca și puțină libertate, ce mai au confesiunile în afacerile temporale.

Abusurile în administrarea banilor publici este în Ungaria lucrul de tôte zilele,

La 1367 regele Ludovic *Feleacul* l-a donat cetății Clușului cu aceea, ca acolo să se așede colonie pentru asigurarea trecerilor și a drumului, dând acel privilegiu, ca colonea din Feleac să fie scutită „*ab omni aliena potestate*” supusă numai jurisdicțiunii cetății Cluș, și sub protecțiunea regescă așa, că preste acea comună nici voivodul, nici castelanii sau oficialii să n'ălbă nici o jurisdicțiune. ¹⁾

Eră la 1377 villa română „*Felék*” situată în pădurea cetății Clușwar și colonizată cu 20 români, împreună cu dajdea quinpuagesimală a oilor se dă acelei cetăți, lăsându-se voivodului transilvan, ca de la Români de acolo nici o altă soluțiune să nu poftescă. Esemțiunea această privilegială a Românilor din Feleac o comprăbă și regele Sigismund la 1451, dispunend între altele, că „*bona et res (volachorum) pacifice et quiete ab omni impedimento relinquere debeatis*.” ²⁾

Cuget, că parte prin situațiunea locului, parte inse prin privilegiul de scutițe Feleacul, pus sub protecțiunea regescă, și sub scutul drepturilor săsesci, a putut să fie acomodat pentru reședința episcopescă.

Mai sus s'a zis că înainte de 1538 în Feleac se amintesc a fi fost 3 episcopi.

În cari ani și în ce serie cronologică

au guvernat acei episcopi, nu se scie. Combinative s'ar puté pune între 1480—1533.

Francesco dalla Valle Padovano, secretarul guvernatoriului *Aloisii Gritti*, în memorialul său scris despre călătoria acelui guvernator întrepinsă la 1533 din Constantinopol prin Transilvania spre Ungaria scrie, că în cetatea „*Cebin*”, ce nu poțe să fie de cât *Sebișul* (*Sebesváralja* = *Bologa*) între Huedin și Vad, a reșeșut un episcop, numele căruia nu-l amintesc.

De ore ce *Sebișul* e vecinaș cu teritoriul dominiilor familiei *Danciü*, se poțe, că la 1533 episcopul Feleacului va fi reșeșut în *Cebin* = *Sebiș*, orî s'a refugiat în acea cetate întărită, ce stătea în stăpânirea împăratului *Ferdinand*. Acel episcop doră va fi fost *Danciü* cel mai sus amintit.

III. Între anii 1455—1456 tótă Sârbia și Ungaria era alarmată de vestea năvălirilor turcesci asupra Bêlgradului Sârbiei, mai apoi asupra Ungariei.

În timpul sfătuirilor regnicolare ținute în Buda în lunile Februar și Aprilie 1456 și în mijlocul pregătirilor de război conduse mai ales prin I. Hunyadi și misionariul Ioan Capistran, eță că în părțile locuite de Români din Transilvania orî în ținutul meridional a Banatului ne întîlnim cu un episcop român schismatic cu numele *Ioan de Capha*. Cum? Eță:

Ioan Capistran a lucrat cu zel deosebit, ca pe Români schismatici din Ungaria, Transilvania, Moldova și România să-i întorcă la unirea credinței catolice.

Ca activitatea sa misionară să aibă succes mai favorabil, s'a folosit și de auctoritatea lui Ioan Hunyadi.

Acesta la statul numitului misionar cu d. Lippa 2-a die Festi b. Dorotheae (7 Feb.) 1456 dă castelanilor său din cetățile *Solymus*, *Hunyad* și *Deva* acel mandat strict, ca pe toți preoții „*Valachorum per Wladicam ordinatos*”, cari se află în dominiile sale, dacă despre aceia se adevăresce, că fuseră chirotoniți prin acel episcop, și de cum va aceia în urma admoniării părintelui călugăr *Mich. Zekel* nu ar vre să primescă credință, să-i scotă din dominiile sale și în persoană să-i aducă înaintea numitului călugăr. ¹⁾

În scrisoarea această, numele episcopului respectiv încă nu se amintesc, sau pentru că doră deja a fost captivat. Numele aceluia inse îl cunoscem din referada istoricului *Wadding*, carele amintind activitatea misionariului I. Capistran desvoltată pentru unirea Românilor, între altele așa scrie: „*Românii cu greu s'au putut readuce, de ore ce pseudo preoții inspiraă erorile cele vechi, cari le-au însușit de la vicleanul și cel mai răutăcios bărbat Vladica Ioan de Capha, pseudo-episcopul de supremă auctoritate înaintea poporului. S'a înțeles drept aceea Capistran cu Hunyadi, ca pe preoți să-i scotă din dominiile sale, eră pe Vladica numit să-l captiveze.*”

(Va urma.)

¹⁾ Datum Szalyi feria V. prox. post festum conversionis s. Pauli 1367.

²⁾ D. Constancie octavo die Epifesti phan.

¹⁾ Expulsioni instrumentum et capti Wladicae documenta.

ceea ce denotă o decadență a moralei publice în era liberală. Mare senzație a provocat în săptămânile trecute suspendarea vice-comitelui Deschán Achill din comitatul Timișului. Deschán e pus sub acuză pentru defraudări și abuzuri cu bani concreduți administrării sale. Rescriptul ministerului de interne, prin care e pus Deschán sub acuză s'a cetit și luat spre știință cu majoritate de voturi în congregațiunea comitatensă din 6 a c. El este acuzat: că primesce pe an 600 fl. ca paușal de călătorie, însă cele mai multe inspecțiuni prin comitat le-a îndeplinit prin substituit, care apoi și-a făcut particular de spese pe contul comitatului. În unele cazuri vice-comitele și-a calculat diurn câte 12 fl. în loc de 6 fl. Vicecomitele este membru în direcțiunea mai multor căi ferate vicinale, când a călătorit la adunările acestora, a luat diurn și de la comitat; ba și pe timpul, când a avut concediu, a călătorit pe spesele comitatului la Budapesta și îndărăpt la Timișoara. La aranjarea esposiției de cai a comitatului Timiș din incidentul esposiției milenare, a primit 1000 fl. despre care sumă nu a dat încă rațiunilor. Pentru obiectele de la esposiția de industrie a primit de la comitat 8500 fl. din cari vice-comitele a cruțat 1600 fl. Nică despre suma acăsta nu a dat rațiunilor, ci a comandat mobilier pentru cancelaria s'a în preț de 1300 fl.

Ministru dispune, ca investigațiunea să se estindă asupra acestora, pre cum și asupra altor cestiuni, ce s'ar mai ivi în decursul investigației. Că ore vice-comitele Deschán vinovat este de abuzurile, de cari e acuzat, va arăta rezultatul investigațiunii. E caracteristic, cum de comitele suprem, comitetul municipal, congregațiunea și ministerul în revederea națiunilor nu au descoperit pretenziunile abuzurilor?

Lucrul nu mai așa se esplică, că controla administrării și revederea rațiunilor e de tot superficială; omenii, ca să nu provoce susceptibilități sînt prea timiși și neroluți întru îndeplinirea oficiului lor de controlare, respective revedere.

Revistă bisericăscă.

Roma.

În prezua de s. Petru după ritul latin Sfinția Sa Leo XIII a mers la mormintul Stului Petru, spre a-și arăta pietatea față de principele apostolilor. Sfinția Sa s'a rugat mai îndelungat și a binecuvântat palii arhiepiscopesci.

Rusia.

Petractările s. Scaun apostolic cu regimul rusesc în cauza bisericii catolice din Rusia, încep să aibă efecte salutare nu numai pe terenul bisericesc, ci și pe cel politic. Este cunoscut, că mai multe scaune episcopesci, ce de ani stau vacante, se vor umple în curând. Acum primim scirea, că guvernul tractează mai omenesce cu Poloni, ceea ce face impresiune bună asupra acestora. Guvernatorul din Varșovia a făcut în zilele acesteia visitațiune în guvernament. În orașul Kielce guvernatorul principele Imeritinski a fost întâmpinat de arhiepiscopul catolic Kubinski, care a zis între altele: „Te salutăm, ca pe purtătorul păcii și al bunelor porniri, te salutăm ca pe trimisul Țarului și executorul generoselor

lui intențiuni, tu conduci poporul la iubire față de domnitor și fidelitate față de tron, ca să provoci iubirea împrumutată a lor două națiuni, cari formeză marele imperiu al acestui domnitor. Pentru aceea tot poporul din ținutul Vistulei imploră asupra Ta grația divină care în toate întreprinderile să te ajute din succes în succes.“

Vorbirea a fost apretiată foarte favorabil de presa rusescă și e considerată ca o dovadă a apropierei între Poloni și Ruși.

Revistă politică.

Afaceri interne.

În dietă opoziția observă atitudinea obstructionistă și față cu proiectul de lege despre darea de zachar. Aici opoziționalii se provocă la interesele agrare și financiare ale Ungariei, pe cari le apără în contra guvernului, ce le jertfesc austriacilor. Br. Bánffy a luat angajament în Viena, că acest proiect va trece prin dietă în curând, chiar pentru aceea îl face acum mai mari dificultăți opoziția.

Br. Bánffy spre a obosi pe obstructioniști — precum se vorbesce — a obținut autorizarea, de a propune să se țină ședințe parlamentare în permanentă și ziua și noaptea, cu intreruperi de câte 5 minute. Deputații guvernamentali sînt împărțiți în mai multe grupuri, obligate a fi pe rînd de față la ședințele dietale. La discursurile lungi și, de multe ori seci, ale opoziției guvernul nici nu mai reflectează. Opoziția însă e precaută, și va inscena obstrucție chiar față de propunerea de a fi ședințele în permanentă. Ori cât de numeros ar fi de prezent partidul guvernului, el totuși e supus la arbitru opoziției. Obstrucția ușor restoră cabinetul Bánffy.

Germania.

Schimbarea în ministeriu a provocat-o schimbarea direcțiunii de până acum în politica imperiului german. Wilhelm II, când a luat în mîna frînele guvernării nu s'a putut împăca cu politica bătrînului Bismarck, chiar de aceea s'a silit a se mîntui de el. Bismarck voia să sugrume cu forța socialismul, împăratul credea, că îl va putea suprima prin mijloace mai blînde. Pe terenul economic Bismarck era protecționist, pe când împăratul amic al liberului schimb și al convențiunilor comerciale cu statele străine. Bismarck în politica esternă, cu toate că s'a încheiat întreita alianță, a ținut strîns la amicitia Rusiei, spre a isola prin acăsta pe Franța, pre când următorii lui Bismarck au fost indiferenți față de Rusia, împingîndu-o pe acăsta spre Franța. Împăratul s'a convins în decursul timpului, că politica inaugurată de Bismarck corespunde mai bine intereselor imperiului german, chiar pentru aceea s'a reîntors la ea, chemînd la cîrmă bărbați crescuți în școala lui Bismarck.

Împăratul va face visita țarului rusesc pe la începutul lunii viitoare.

Anglia.

Angliei încep să-i producă grigi mari Indienii, cari amenință cu revoluțiune. Poporațiunea de aproape 300.000.000

locuitori e nemulțămîtă din cauză fometei și a pestilenței, și ajunsă în estrema miserie, își descarcă necasul asupra guvernărilor englezi. Presa indiană agitază în măsură mare pe cei nemulțămîți. De curînd au erupt în Calcuta turburări formale pe cari guvernul britanic de o cam dată le-a liniștit, dară când se vor mișca masele, cestiunea va fi mai critică. Ce ajută pe englesi, pre lîngă istețimea lor, mai este diversitatea cea mare de limbi, de religii și de interese a indigenilor, cari au făcut, ca revoluțiunea tot de una să fie numai parțială. Acum însă îi unesce pe toți miseria comună. Armata englesă din India, ce e drept numără preste 200.000 ostași, numai cât $\frac{2}{3}$ e compusă din indigeni.

Turcia.

Puterile europene fac presiune asupra guvernului turcesc, ca să-și modereze pretenziunile față cu Grecia, și astfel pacea dorită să se pîta încheia fără amânare. Țarul Rusiei în o telegramă adresată sultanului accentuează amicitia sa sinceră față de acesta, dară tot odată îl face atent pe sultanul, ca să nu impedeze încheierea păcii prin punerea de condițiuni ce nu se pot implini. În urma acestei telegramă sultanul a îndrumat pe ministrul său de esterne Tewfik pașa să fie mai conciliant. Regimul turcesc se teme, că indulgența față de Grecia va provoca nemulțămire între Musulmani, de aceea nu cedeză ușor presiunii puterilor.

Pentru ocuparea postului de guvernator general în Creta este combinat Numa Droz, fost president al consiliului federal din Elveția și actual șef al biuroului internațional pentru transportul pe căile ferate. Precum se anunță din Bern, consiliul federal a dat d-lui N. Droz concediu pe un an, după expirarea cărui era se pîte reîntorci la postul său. Droz ar fi pus condițiuni la reprezentanții puterilor, să-i se concedă mai mare independență față de consiliul puterilor și gendarmeria să și-o compună din elvețiani și belgiani, cari nu sînt în inimitia cu Cretenii, și ast fel mai ușor îi pot liniști. Marile puteri sînt aplicate a primi condițiunile lui Droz, numai să vadă odată Creta pacificată. Anglia se pare, că mai preferă stările actuali din Creta. Ea a trimis de curînd la Canea o trupă de soldați sub cuvînt să apere Hierapatra, și tot odată urgiteză și trimiteria unei trupe italiene. Englesii ar regula bucuros singur cestiunea cretenă, la acăsta nu se învoește cele lalte puteri.

Declarațiune prețioasă.

Noi de la început nu am dat credemînt celor scrise de „Alkotmány“ cu privire la convocarea și ținuta conferinței de la Alba-Iulia în 1871; cum că ele sînt scornituri, ne servesce ca document clasic prețioasă declarațiune, ce urmază, pe care a binevoit a ni-o trimite Reverendissimul D. preposit I. M. Moldovan.

Blaș 9 Iuliu 1897.

Domnule redactor!

În „Unirea“ Nr. 27 din a. c. ai binevoit a reproduce acel asert

al lui „Alkotmány“, că e, ca fost notar al conferinței ținute de românii gr. cat. la Alba-Iulia în 1871, pot mărturisi, despre aceea, că speșele pregătirii acelei conferințe le-a acoperit guvernul țării, și că totă conferința aceea a jucat, după cum i-a fluerat regimul.

Îerte „Alkotmány“, să-i spun, că e pe cale rătăcită, când se provacă la mine, ca la martor în lucrul acela, de care e nu știu, nu am auzit nimic, până nu am vădit publicațiunea din „Unirea“.

Din contră tot de una am ținut și țin și azi, că conferința aceea a fost liberă, și și-a făcut conclusele, pe cum a cugetat ea de mai bine. *Baronul Vasiliu Pop* era cu adevărat în funcțiune înaltă, dară el a rămas tot de una fiu credincios al națiunii și bisericii, și preste tot a fost bărbat cu caracter solid, în cât nu ar fi primit a se face unealta nimărui. El s'a bucurat de nume bun în totă viața sa, cu atât mai mult trebuie să regretăm, cei ce l-am cunoscut, că-l vedem ajuns (din fericire numai în Alkotmány) pe gura unui calumniator ordinar.

Ce privește speșele conferinței, știu pozitiv că fie care a călătorit la Alba-Iulia și-a petrecut a colo pe speșele sale. Speșe de pregătire nu au fost, eră speșele împreunate cu tipărirea actelor acelei conferințe le-am acoperit e din salariul meu cu totul modest, ce aveam ca profesor gimnasial.

Te rog a publica aceste șire spre restabilirea adevărului lovit de „Alkotmány“.

I. M. Moldovan.

Nr. 22 — 1897.

Seminariul Vancean de băeți.

(Escriere de concurs.)

Părinții, cari voesc să-și așeze pruncii în anul scolastic viitoriu 1897—98 în seminarul tinerimii române greco-catolice de la gimnasiul român greco-catolic din Blaș, sînt avisați, că *terminul concursului de primire este 15 August n.*, până la care zi toți părinții au să-și trimită concursurile adresate „Prea Veneratului Consistoriu Mitropolitan în Blaș“, de unde în timpul cel mai scurt li-se vor espeda rezoluțiunile. Suplicile de primire a acelor băeți, cari n'au mai fost în seminaru, au să fie instruate cu *carte de botez, testimoniū despre clasa absolvată și atestat de vaccinare.*

Asemenea în suplicii este a se însemna cu acurateță *locuința și posta ultimă a suplicantului*, ca să nu se ivescă erori în trimiteria rezoluțiunilor.

Spre a fi primiți în seminar trebuie să suplice și aceia, cari au fost deja în seminar în anul scolastic expirat. Cei ce nu vor trimite suplicile în scris, nu vor fi luați în considerare.

Condițiunile primirii sînt următoarele:
1. Pentru un tiner vor fi de a-se plăti câte 12 fl. pe lună și așa pe un an 120 fl. Plătirea are să se întimple cu totă punctualitatea în 2 sau 4 rate anticipative, ceea ce părinților li-se aduce aminte cu totă serioșitatea, căci altmintrelea direcțiunea în decursul anului va fi silită a dimite pe elevi, ai căror părinți, tutori sau îngrijitori nu au solvit ratele la timpul sîu.

2. Pentru fiesce care tiner la începutul anului este a se solvi o taxă de înscriere de 4 fl.

3. Fiesce care tiner are să aducă cu sine:

a) 4 părechii de schimburi bune de pânză sau giolgiu;

b) 4 năfrăm de buzunar și 2 la grumazi;
c) 2 părechii de călțun bun și 4 părechii de ciorapi sau obiele.

4. Vestminte de pat:

a) 1 saltea (sac de pae) de așternut de desubt;

b) 3 fețe albe de pat;

c) 2 perini, 4 fețe de perini și 1 plapomă;

d) 2 fețe albe de giolgiu de acoperit patul.

Atât vesmintele de pat cât și albiturile sau schimburile au să fie de acasă însemnate cu numele elevului respectiv, sau fiind numele cusut sau scris cu negrelă, ce nu se șterge prin spălare. Căci altmintrelea superioritatea institutului nu pôte lua nici o răspundere la cas, când s'ar perde.

5. Fiesce care tiner are mai încolo să-și aducă 3 ștergare și 2 pepteni, unul rar și altul des, apoi un cuțit, 1 furcută și 1 lingură de metal, 1 păhar și 3 servete.

6. Fiesce care tiner are mai încolo să-și aducă o perie de vestminte și de curățit călțunii.

7. Părinții în decursul anului scolastic să nu trimită fiilor lor din seminar *nici articli de mîncare*, decât pôte la sêrbătorile celea mari, fiind în privința acesta în deplin provăduți în institut, *nici bani*, ci lipsele de vestminte, cărți și altele de soiul acesta să li-se împlinescă pe calea superiorității, ca așa să se evite ori ce ocașione la escese și transgresiuni de disciplină, daunose educațiunii și progresului în studiu. Condițiunea acesta li-se aduce aminte cu deosebire părinților, tutorilor și îngrijitorilor, căci altmintrelea superioritatea seminarului nu pôte lua asupra sa în multe privințe *nici o răspundere pentru elevii concreduți îngrijiri sale, și urmările neobservării condițiunii acestia părinții vor avé să și-le ascrie sie-și.*

Pentru suma de 120 fl. v. a. pe un an scolastic tinerilor li-se va da următoarea provisiune:

1. Locuință în institut, în sale mari sănătoșe, luminoșe și provăduțe cu tôte cele de lipsă

2. Vipt întreg regulat, și în special în zi de dulce: a) *Dejun*, câte un păhar de lapte cald cu pâne; b) *Prânz*, 3 speci și anume: supă de carne, carne cu sos și mîncare grósă cu carne, sau friptură, eră în Dumineci pe lângă acestea și aluat; c) *Gină*, 2 speci, anume: supă de carne și mîncare grósă cu carne. *În zile de post*, dimineța un păhar de lapte cald cu pâne, la amezii 3 speci, eră sara supă și mîncare grósă de legumi, brânză sau lapte.

3. Spălatul întreg preste an. Pentru întăritul schimburilor însă se va plăti separat și anume 3 fl. la începutul anului.

4. Luminat în timpul recerut.

5. Încălditul în timp de iernă.

6. Medic și midicină din apotecă sau de casă, pentru cei morboși și viptul prescris de medic.

7. Instrucțiune în cas de lipsă prin indiviți eminenti.

După ce din motive de igienă și curățenie s'a adaptat pentru tinerime în ediciul institutului și o scaldă de apă caldă, așa ca fiesce care elev să se póta folosi și de scaldă, se va solvi la începutul anului o taxă de 1 fl. pentru folosirea scaldei.

Părinții, ai căror fi vor fi primiți în seminar, se înștiințază, că pentru obiectele de aranjamint, ce vor fi date spre folosire fiilor lor sub număr deosebît, aceia vor fi răspunzători. Decî ori ce daună vor avé să o reboșifice dînsii.

Tinerii primiți în seminar vor avé să se presinte înaintea superiorității seminariale în 1 Septembrie nouă. Aceia, pe cari medicul institutului îi va afla inadmisibili din ori ce motiv igienic, vor trebui să părăsescă seminarul.

Blaș în 9 Iuliu 1897.

Dr. Vasiliu Hossu,
rector seminarial.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a despărțimintului XXIV al Asociațiunii transilvane pentru literatura și cultura poporului român se convoca pe ziua de 1 August n. (S. Ilie) în Feheteul-Madarașului, cu programul:

1. Deschiderea adunării.
2. Raportul subcomitetului.
3. Propunerii eventuale.
4. Alegerea biroului.

M.-Vașarheiū la 5 Iuliu 1897.

Vasiliu Hossu
directorul despărțimintului.

Noutăți.

Ilustritatea S'a Mailath Gustav, episcopul rom. cat. din Alba-Iulia Marți, în sofiit fiind de preotul G. Huck, a cercetat pe Esceleța S'a I. P. S. nostru Mitropolit. Cu aceea ocașione Ilustritatea S'a a vizitat cadetrala și institutele noastre de învățamint, esprimându-se în terminii magulitori despre ele.

Concurs. La internatul *Pavelian* de fete din Beiuș cu terminul de 1 Aug. s'a scris concurs pentru un post de învățătore-educătore pe lângă salariul de 500 fl. v. a.; cele alalte condițiuni se pot vede pe pag. a 8 a numărului present.

Apel. Comitetul bisericii gr. cat. din Bistrița roga clerul și poporul român din jurul Lechinței sășesci, să binevoescă a colecta pentru clădirea bisericii în această comună. Sumele colectate să se trimită la D. Alesandru Szilasi, protopopol Bistriței.

Eroismul unui misionar. Nu de mult contele Savoiron a fost ajuns prinsoner la Negusul Ras Alula. Acesta pretindea pentru eliberarea lui 60,000 fres. Aușind despre acesta misionarul P. Coulbeau s'a oferit, să rămână el prinsoner în locul contelui, care ast fel a și primit libertatea.

Farmacisti diplomați. În luna trecută dñii Augustin Szabo și Corneliu Botașiu, unicii ascultători români al studiului Farmaceutic la universitatea din Budapesta, depunând cu succes bun și ultimile rigorose, au fost aprobați de farmacistii diplomați.

Spese de călătorie. Camera franceșă a votat presidentului republicei F. Faure, ca speșe de călătorie pentru visita, ce o va face țarului 500,000 fres. Votarea s'a făcut cu 447 de voturi, fiind contra numai 29. socialistii cari au zis, că mai bine să se întrebuinteze acei bani pentru lucrătorii miseri.

Advocatul Dr. A. Frâncu din Sibiu face cunoscut, că în 15 Iuliu a. c. își va muta cancelaria în Strada Măcelarilor Nr. 29 etagiul I. (vis-à-vis de Albina în Sibiu).

Dr. Lueger în Ungaria. Primarul Vienei și-a permis lueșul de a cerceta cu o mică societate orașul Poșon. Abia au aflat însă jidanii și plebea liberală, că e în Poșon și au început al urmari. Lueger cu ai sîi sa'ū refugiat în biserica Capușinilor. Când a eșit, din biserica plebea adunată în număr ca de 400 de persoane l-a întimpinat cu „Abzug“ Pășind la mijloc poliția, l-a apêrat de insulte. Lueger s'a convins din esperință, cum știu tracta liberalii nostri cu vecinii lor.

O stincă de sticlă. În Wyoming, unul din Statele unite nord-americeane, să află o stincă lungă de 800 metri și înaltă de 80 metri, ce să ridică ca un mur colosal de de sticlă de colóre întunecat. Sticla din care constă această stincă e de origine vulcanică și se numesc „Obsidian“. După părerea geologilor formațiunea ei se estinde la mi de ani. Partea sudică a stincei jace pe 18 pilastri prismatici înalți cam de 18 metri și 1 m. lași și de colóre negră ca rășina. Colóre stincei e întunecată, traversată de vine roșii brunete și vinete. Diametrul muntelui de sticlă e cam de 40 metri. Când ajung pe ea razele solare, stinca se vede din depărtare ca și un diamant colosal.

PARTE SCIINTIFICĂ-LITERARĂ.

Jertfa creștinilor.

Comentar al Liturgiilor bisericii grecesci.

(Continuare.)

Jertfa s. Eucharistii e școla și isvorul spiritului de jertfă al vieții creștinesci.

S. jertfă liturgică e sufletul și inima liturgiei bisericesti. Dară acosta e acel vas tainic, în care ni-se îmbie grația, rodul cel dulce al patimii și morții Dumnezeu-Omului. Deja și numai din acosta se poate pricepe, cât de mare înfuriță are și trebuie să aibă s. jertfă liturgică asupra a tot, din ce se compune adevărata viață creștină și sirguinta după o viață virtuoasă mai înaltă. Lumea cea înstrăinată de Dumnezeu, carea „tota într cel rău este pusă“ (I Io. 5, 19), ne îmbie o priveliște foarte tristă. Ea se asemănă unei pustii seci, lipsite de roduri și de flori și de ori ce viață. Dar în mijlocul acestei pustii stă biserica asemenea unei oaze înflorite și bogate de roduri, asemenea unui rai dumnezeesc, și omul „bucurie va afla într'insul, mărturiile și glas de laudă“ (Isaie 51, 3). Spre bucuria lui Dumnezeu și a ângerilor lui grădina bisericii cea sădită de Dumnezeu e împodobită cu bogăția cea mai frumoasă de flori și fructe cerești. Ulmitore și răpitore e frumuseța acestei grădini, în care înfloresc vioarele umilintei, luceșc crinii curățeniei, se îmbracă în flacăra trandafirului martiriului. Dară de unde își primesc aceste nobile plante cerești sucul de viață, hrana, prosperarea, mirosul și colorația? Mai ales din s. Eucharistie, din isvorul de jertfă și de grație. Isvoroșle Mântuitorului, cari în grădina bisericii curg neînțetate pe miș de altare, udă și fructifică pământul, recrează și întăresc gingașii germei, fac, ca semănătura virtuților să înflorească și să se cocă. Dacă „dreptul ca finicul va înflori“ (ps. 91, 13) „și va fi un pom răsădit lângă isvoroșle apelor, carele rodul său va da în vremea sa“ (ps. 1, 3), acosta are să o mulțămescă mai ales rîului de grație al jertfei. Unde dimpotrivă isvorul de jertfă și grație al s. Eucharistii e îngropat și astupat, acolo vesteșcesce, se uscă, mōre totă crescerea virtuții mai înalte și deplinirii eroice.

Aceea, că jertfa lui Christos, carea se aduce zilnic, e isvorul cel plin de taină a totă îmbelșugarea de virtute în biserică, o vom vedea limpede, dacă vom arăta, că deplinirea creștină are să se dobîndescă și să se păzescă prin spirit adevărat de jertfă, și că spirit supranatural și eroic de jertfă se poate scote numai din isvorul neînțetatei jertfe a sfintei liturgii.

a) Învățătura și esemplul lui Christos arată, că totă viața creștină adevărată are să fie o viață neînțetată de jertfă, o viață a lăpădării de sine și a mortificării. Viața creștină e împlinirea învățaturii lui Isus, — și ce e alta învățătura asta dacă nu „cuvîntul crucii“? (I Cor. 1, 18.) „Ori cine vre, să vină după mine, să se lapede de sine și să lea crucea sa în totă ziua și să vină pe urma mea“ (Luc. 9, 23), — în cuvintele acestea Christos a cuprins toate poruncile sale și ne-a îndemnat, să-i urmăm lui; căci *viața creștină e o iconă decopiată de pe viața pămîntescă a lui Isus, carea în totă decurgerea sa de la iesle și până la cruce a fost o jertfă mare și neînțetată. Acosta viață de jertfă a lui Christos a creștinii să o imiteze și să o exprime într sine; „că și Christos a pătimit pentru noi, nouă lăsându-ne pildă, ca să urmăm urmelor lui“ (I Petr. 2, 21), și „cel ce zice, că petrece într Isus Christos, datoriu este, pe cum a umblat acela, și el să umble așa“ (I Io. 2, 6), pentru ca „să purtăm — chipul celui ceresc“ (I Cor. 15, 49). — Că viața creștină în starea căderii nēmului omeneș are să fie o viață de jertfă neînțetată, rezultă și din firea lucrului. Ea în esența sa constă în deprinderea iubirii supranaturale a lui Dumnezeu și a deapropelului. Eră acosta poate să subsiste și să ajungă la dezvoltare și stăpânie numai așa, dacă iubirea cea nerînduită a lumii și cea de sine se strivesce în inimă, adevă se jertfesce neînțetate cu cuțitul mortificării interne și externe. Cesta din urmă pretinde renunțare neînțetată la folosirea bunurilor lumesci și la gustarea plăcerilor lumesci, pe cum și purtarea bărbătescă a necasurilor și lipselor trecătoare. Are adevă să se înflăcăreze văpaea cerescă a iubirii vecinice în căldură și curățenie deplină și să clarifice viața sufletului cu frumuseță și sfințenie supranaturală, eră acosta se poate numai așa, dacă iubirea pămîntescă se stînge, firea cea plecată spre rele se învinge, egoismul cel nesăturat se stirpesce, alipirea de lume se lapedă. — Dar atâta încă nu e de ajuns. Pentru ca să fi deplinit, ai să mai și împlinesci și suferi*

multe pentru Dumnezeu, prin reculegere internă să umbli pururea în ființa de față a lui Dumnezeu, să comunici cu Dumnezeu în chip confidențial și după putință să ascuți într toate lucrurile de îndemnurile și inspirările grației dumnezeesci. Tote acestea fi cad greu, forte greu omului firesc; ele pretind luptă, învingere de sine și silință. Numai cu ostenelă și cu sudore se frânge și se nimicesce în inimă stăpânia păcatului și a sensualității și se întemeiază în locu-i împărăția grației și iubirii lui Dumnezeu. *Spiritul de jertfă e deci în rîndul cel dintăiu elementul și focul lămuritoriu a totă virtutea și sfințenia adevărată. Jertfirea de sine e neapărat de lipsă spre o ascasă solidă, spre deplinirea iubirii lui Dumnezeu și a deapropelului. Pururea adevărate vor rămâne cuvintele: „Tantum proficies, quantum tibi ipsi vim intuleris.“¹⁾ Pentru ca să te avinți la o tréptă mai înaltă a iubirii lui Dumnezeu, nu e de ajuns, că te rogi și nutrești dorințe evlaviōse, ci acosta pretinde multe osteneli și renunțări. Ori te găsești ca înaintat pe calea luminării, ori ca desevarșit pe calea unirii, tot de una și pretutindenea ai să te aduci pe tine însu-și și ale tale de jertfă și să nu te oprești nică o dată în drumul spre altariul, pe carele ai să aduci jertfa acosta. „Dumnezeul meu! de câte ori am să renunț la voința mea și în cari lucruri am să mă părăsesc pe mine însu-mi?“ ast fel întrăbă sufletul credincios, și Domnul îi răspunde, că jertfirea de sine are să fie neînțetată și universală: „Tot de una și în fiesce care oră, pe cum în cele mici, tot asemenea și în cele mari. Nu fac excepțiune, ci voiă, să te ved în totă privința liber și scăpat de egoismul tău.“²⁾ Dacă vei să fi în viață învățacul celui Restignit, atunci trebuie să poți zice: „Mie lumea s'a restignit, și eu lumii“ (Gal. 6, 14); atunci zilnic ai să mori lumii și tie însuși: „Să scii a bună samă, că tu murind ai să trăești.“³⁾ „Ai nu este ispită viața omului pe pămînt?“ (Iov 7, 1.) În lupta acosta ai să-ți mēșuri de multe ori puterile cu inimiță vēduți, și lupta acosta e destul de grea și înversunată; de multe ori ai să te lipsești și să-ți le denegi, multe ai să rabdi. „Din iubire față cu Dumnezeu ai să suferi toate, adevă lucruri, dureri, ispite, supărări, lipse, slăbiciuni, nedreptăți, contradicții, certări, felurite umiliri și rușinări, înfruntări și desprețuiri. Suferințele acestea te ajută, ca să-ți dobîndești virtutea adevărată, ele dovedesc pe ostașul lui Christos, ele gătesc cununa cerescă.“⁴⁾ Și lupta acosta împotriva poștei ochilor, în a poștei trupului și în a trușiei vieții, împotriva ispitelor lumii și a satanei ține totă viața: ea e o ostire de-a pururea, — de la început și până în sfârșit.*

b) Zilnica purtare a crucii, sfinta ură de sine însu-și și renunțarea creștină la bunurile și plăcerile lumii, pe scurt neînțetata viață de jertfă, carea e creștinul desevarșit și crează sfinți, e un lucru așa de suprapămîntesc, întrece așa de mult totă cunoșcința și putința firească, în cât lumina și puterea recerută spre ea poate să curgă sufletului numai din inima, din ranele, din jertfa lui Isus. O iubire așa de supraomenească, o gândire și bărbăție sacrificială așa de înaltă e o plantă, carea nu poate să incolțescă și să se desvōlte în pămîntul firii, ci numai în cel al grației; ea are să se ude neînțetate de rōua ceriului și de apa vieții; pentru ca să nu vesteșcescă și să nu pēră. Îndemnul și ajutorul necurmat spre neînțetata jertfire de sine purcede deci mai ales de pe altariul, pe care Christos în totă ziua și oră se dă „pe sine pentru noi aducere și jertfă lui Dumnezeu într miros cu bună mirēmă“ (Ef. 5, 2). Zilnic jertfesce biserica trupul și sângele lui Christos, și ea în alipire la jertfa acosta dumnezeescă se jertfesce și pe sine însă-și; credincioșii, cei ce leaș parte la s. liturgie, încă jertfesc „spirit înfrînt“ și „inimă înfrîntă și umilită“. Acosta jertfire de sine spirituală a bisericii și a fiilor ei, carea se sevârșeșce la altariu, are apoi să se intrupeze în viață prin fapte. Viața sacrificială creștină se formeză și se desvōltă după prototipul și în virtutea jertfei lui Christos de-asupra altariului. Jertfa eucharistică cresce și cultiveză, întăresce și însufleșeșce spre viață de jertfă. Ea e adevă pentru omeni școla și isvorul adevăratei gândiri și bărbății de a se jertfi.

1. *Serbarea vrednică a s. liturgii și participarea evlaviōsă la s. liturgie, chiar și dacă abstragem de la grațiile sacrificiale, cari se dobîndesc printr'insa, e unul din mijlocele cele mai de frunte,*

1) De imit. Christi I. c. 25.

2) De im. Chr. III. c. 37.

3) De im. Chr. II. c. 12.

4) De imit. Chr. III. c. 35.

prin care se dobândesc virtuți. Serbarea jertfei liturgice e adecă potrivită de la firea sa, ca pe toți, cei ce cu credință și cu luare a minții ieau parte într'însa, să-i misce, să provoace și să trezească în preotul jertfitoriu și în credinciosii cei de față gânduri și sentimente sfinte, intențiuni și hotăriri bune și lucrări virtuose diferite și plăcute lui Dumnezeu. Celebrarea jertfei eucharistice e de așa, cât ea devine o școlă, în care se trezesc, se nutresc, se întăresc și se lămuresc virtuțile cele mai felurite. De la altariu purcede impulsul spre orî ce silință și viață virtuoasă.

a) Noi avem să înaintăm pe calea mântuirii, să crescem în cunoșterea și iubirea lui Isus. Inse unde am pute să găsim mai mult îndemn spre viață sfântă, unde nutremint mai curat, mai sănătos și mai întăritoriu pe sama vieții religioase-morale de cât în celebrarea sfintei jertfe liturgice? Credința, sperarea și iubirea, umilința și blândéța, ascultarea și răbdarea, recunoștința și devoțiunea, abnegarea de sine și renunțarea, pe scurt toate virtuțile înfloresc în ceresca atmosferă, carea pe timpul jertfei împrejură altariul. Căci în s. liturgie Domnul se vârșesce înaintea ochilor credincioșilor în chip tainic întréga sa operă de răscumpărare, — viața sa sacrificială și mórtea sa sacrificială, — și ast fel se presentă în apropierea noastră cea mai nemijlocită ca *modelul cel mai*

strălucit și mai răpitoriū a totă virtutea și sfințenia. Orî dóră Dumnezeu-Omul ar puté să deprindă și să reveleze în chip mai strălucit iubirea sa de a se jertfi, umilința sa și ascultarea sa, iubirea sa de sărăcie, mortificare și umilire, de cum se întimplă acésta în celebrarea sfintei jertfe eucharistice? Dór el vine pe altariū în umilință așa de mare, cât nimeni nu e așa de rînd, la care să nu se pogóre, dacă omul îl doresce; el vine cu răbdare așa de mare, cât nu este păcătos orî inimic, pe care să nu-l rabde și căruia să nu-l ierte totă vina, numai păcătosul și inimicul acela să o voéscă; el vine cu atâta iubire, cât nu este om așa de rece și impetrit la inimă, pe care să nu-l despécătuescă și să nu-l moie inima, numai omul acela să o voéscă; el vine cu o blândéță atât de îmbelșugată, cât nimeni nu este, pe care să nu-l facă nespūs de bogat; el vine cu atâta dulcéță și amabilitate, cât nimeni nu este așa de bolnav și flămînd, ca să nu-l sature cu îmbelșugare; el vine cu atâta limpedime, cât nu este inimă așa de orbită și întunecată, ca prin ființa sa de față să nu o pótă lumina și curăți; el vine cu o bogăție așa de mare de sfințenie și daruri, cât nu este om așa de leneș și de distras, ca iubirea lui să nu-l pótă trezi și să nu pótă însufleți spre evlavie.

(Va urma.)

Ben Hur

saū

Zilele lui Mesia

de Lew. Wallace.

(Continuare.)

XVI.

Explicarea lui Valtasar.

„De așa puté numai, să-ți răspund!“ zise Valtasar în chipul său nemăiestrit și serios. „O, de așa sci, unde este, cât de lute așa grăbi la el! Nicî mări, nicî munți nu mî-ar fi stavilă în cale.“

„Ai cercat, să-l găsești?“ întrebă Ben Hur.

Un suris trecu peste fața Egiptenului.

„Încercarea cea dintâiu, carea am întreprins-o, după ce am părăsit adăpostul din pustie,“ — Valtasar aruncă o privire de recunoștință spre Ilderim, — „a fost, ca să afiu, ce s'a ales din prunc. Dară trecuse un an, și eu nicî nu cutezam, să merg însu-mî în Iudea; pentru că Irod cel sētos de sange ședea încă pe scaunul împărătesc. În Egipt întorcându-mă am aflat căți va prietini, cari au cređut lucrurile a-celea minunate, cari eu le auđisem și le vedusem, — căți va, cari împreună cu mine să bucurău, că s'a născut un mântuitoriu, — căți va, cari nicî o dată nu se satură a asculta istorisirea mea. Ei porniră, să sciricéscă după prunc. Se duseră mai întâiu în Vetleem și aflară acolo ospétăria și peștera; dară portariul, — acela, carele ședuse la intrare în nóptea născerii, în nóptea, în care sosirăm conduși de stea, nu mai era acolo. Împératul a dispus, să se delătore, și de atunci nu l-au mai vedut.“

„Dar ei a bună samă au găsit ore cari dovedî,“ îl întrerupse Ben Hur cu rîvnă.

„Da, dovedî — scrise cu sange, — un oraș în jale, mame, cari încă plîngeau pe pruncuții săi. Ai să sci că Irod, dacă a aflat despre fuga noastră, a dispus, să se ucidă noū născuții din Vetleem. Nicî unul nu a fost cruțat. Solii mei s'au întors întăriți în credință, dar ei mî-au adus vestea, că pruncul e mort, l-au ucis dimpreună cu cei alaltî.“

„Mort!“ zise Ben Hur îngrozit. „Mort zici?“

„Nu, fiule, așa nu am zis. Numai am istorisit, că solii mei mî-au adus vestea, că

pruncul ar fi mort. Eu n'am cređut nicî atunci vestea și nu o cred nicî acuma.“

„Eu ved, că tu ai decî și alte vești mai bune.“

„Nu, nu,“ zise Valtasar plecându-și privirea. „Spiritul ne-a condus numai până la prunc. Când ieșirăm din peșteră, după ce l-am adus pruncului darurile noastre și l-am vedut, privirea noastră căută mai întâiu steaua; inse ea dispăruse, și noi băgarăm de samă, că de acum înainte vom avé să ne conducem noi înși-ne. Îndrumarea cea mai de pe urmă a Spiritului, — cea mai de pe urmă, de care-mî sciū aduce a minte, — a fost aceea, carea ne-a trimis la Ilderim, spre scăparea noastră.“

„Așa e,“ adause șelcîl netéșindu-și grabnic barba. „Tu imî ziseși, că un spirit v'a trimis la mine, — imî aduc a minte.“

„Nu am nicî o veste deosebită,“ continuă Valtasar bagând de samă consternarea, ce cuprinsese pe Ben Hur. „Dar, fiul meu, eu m'am gândit mult asupra lucrului, — m'am gândit neîncetat în decursul tuturor anilor, cuprins fiind de credință, carea, — vă încredințez și chem de mărturie pe Dumnezeu, — e acuma în mine tot așa de tare, ca și în óra, în care auđisem glasul Spiritului celui ce m'a chemat la țermul lăcului. Dacă aveți voe de a asculta, atunci vă voi spune, de ce cred eu, că pruncul trăesce încă.“

Atât Ilderim, cât și Ben Hur aprobară plecându-și puțintel capetele și păreau a-și reculege totă luarea a minte, pentru ca să înțelegă bine, cele ce vor auđi. Sclavilor încă li-se trezi interesarea; ei se apropiară de divan și ascultară cu luare a minte. În întreg cortul stăpănia tăcere adâncă.

„Noi trei credem în Dumnezeu.“ Valtasar rostind acestea își plecă capul. „Și el e adevărul,“ continuă apoi. „Prefacă-se munții în pulvere, și vînturile de méză zi usce mările dar cuvîntul lui rămăne, pentru că el e adevărul.“ El rosti cuvintele acestea în chip sērbătoresc. „Al lui a fost glasul, care a grăit cătră mine lângă lac și a zis: „Fericit ești, fiul lui Misraim! Mântuirea se apropie. Cu alți doi, cari vin de la marginile cele mai depărtate ale pămîntului, vei vedé pe Mântuitoriu,“ — fie numele lui binecuvîntat! — dar mântuirea, carea a fost a dóua parte a promisiunii, are să vină încă.“

Înțelegeți acuma? Dacă pruncul a murit, atunci nu mai este, cine să pótă aduce mântuirea, și atunci cuvîntul a fost deșert, și Dumnezeu, — nu, nu îndrăznese a o spune!“

El își ridică mâinile ca și în rugăciune.

„Mântuirea este lucrul, pentru care s'a născut pruncul; și până când promisiunea nu se revocă, până atunci nicî chiar mórtea nu póté să-l despărțéscă de la lucrul lui, până când nu s'a împlinit orî a apucat pe calea de a se împlini. Vedeti, acesta e temeiul credinței mele, și acuma vă rog, ascutați-mă mai de parte.“

Moșnegul se opri.

„Nu vei să guști din vin? El e lângă tine,“ zise Ilderim și își apropiea.

Valtasar ben și apoi recreat fiind continuă:

„Mântuitoriu, pe care, l-am vedut, s'a născut din muiere, după natură asemenea noué și supus tuturor slăbiciunilor noastre până și morții. Asta fie constatarea cea dintâiu. Acuma priviți lucrul, care-l așteptă. Nu a fost óre acésta o problemă, ce întrece puterile unui bărbat înțelept, statornic, hotărît, — ale unui bărbat, ér nu ale unui prunc? Pentru ca să se facă bărbat, pruncul a trebuit să crească în toema ca și noi. Gândiți-vé acuma la primejdia, căreia a trebuit să-i fie espusă viața în șirul lung de ani dintre copilărie și bărbăție. Împrejurările de pe atunci îi erau inimice; Irod îi era inimic; și chiar și Roma trebui să-i fie inimică, deja și numai din cauza, că se putea, ca Israil să-l recunoscă, și de aceea el trebuia să péră. Vedeti, acum alt chip mai bun de a se păzi viața lui, de a-l scuti pe timpul cel făr de ajutoriu al creșterii nu era, fără ca să-l depărteze și să-l țină ascuns? De aceea imî zic și ast fel imî întăresc credința mea, care ascultă numai de iubire. El nu e mort, ci e numai ascuns; și fiind că lucrul lui încă nu e isprăvit, de aceea el va veni éráș. Acestea sînt motivele credinței mele. Nu sînt ele bune?“

Ochii cei întunecoși ai Arabului luciau a pricepere, și Ben Hur, a cărui consternare se schimbase în încredere, zise din inimă: „Eu unul nu voi să le combat. Mai de parte, te rog!“

„Nu-ți ajung acestea fiul meu? Ei bine,“ începu cu liniște, „vedénd, că motivele acestea

erau bune, sau mai bine cunoscând, că e voința lui Dumnezeu, ca pruncul să rămână ascuns, am prins inimă întru răbdare, am crezut și am așteptat." El își înalță privirea plin de încredere sfântă și continuă apoi pe scurt: „Aștept încă și acuma. El trăește și-și păzește taina sa cea momentosă. Ce are de a face, dacă eu nu pot merge la dînsul și nu știu muntele ori valea, în care petrece? El trăește, — fie asemenea rodului în fiore ori asemenea rodului apröpe de cocere: siguranța, firea neschimbată a promisiunii lui Dumnezeu mă încredințază, că el trăește.“

Pe Ben Hur îl cuprinse o sfiälă sfîntă, — un fior, care împrăștiă ori ce îndoälă.

„Și unde gîndesci, că petrece acuma?“ întrebă cu glas lin și târziu ca unul, care simțesce pe buzele sale apăsarea domolă a tăcerii sfînte.

Valtasar privi prietinos la el și-î răspunse mișcat, ca și cum încă și acum ar fi adăncit în amintiri:

„În casa mea de lângă Nil așa de apröpe de riü, cât luntrașii, cei ce trec pe acolo, väd de o dată și casa și icöna ei în apă, — în acea casă a mea am ședut acum sînt cîte va sêptemăni cufundat în meditare. Un bărbat de trei zeci de ani, mî-am zis, acuma ar trebui să-și fie lucrat deja și să-și fie sêmănat cîmpul vieții sale; căci după aceea vine vara, și ea e destul de scurtă, pentru ca să cöcă sêmăntura. Pruncul, îmi zisei mai de parte, trebuie să fie deja de două zeci și șapte ani, — timpul lui de sêmănat trebuie să-î fie sosit. Mă întrebai, pe cum mă întrebî tu, fiule, și răspunsul mî-a fost, că am venit aici, ca să-î, aștept apröpe de țara carea a dat-o Dumnezeu părinților töl. Unde ar puté să apară, dacă nu în Iudea? În care cetate și-ar mîte încede opera sa, dacă nu în Ierusalim? Cine să primescă mai întăiü binecuvîntările, cari are să le aducă el, dacă nu fiul lui Avraam, al lui Isaac și al lui İacob, cari cel puțin în Iubire sînt fiil Domnului? Dacă öre cine m'ar provoca, să cerc pe pruncul acela, eu așî cutriera cătunele și satele de la pölele

munților İordanului și Galileei, cari cătră rêsărit se pogöră în valea İordanului. Acolo e el acuma. Pöte că în sara acösta a stat acolo sub o ușe ori pe culmea unui munte, a privit la sfințitul sörelui și și-a zis, că eră s'a apropiat cu o zi acel timp, în care el însu-și are să se facă sörere lumii.“

Valtasar tăcu, dar încă și acum își ținea ridicată mîna, cu care arëtase spre Iudea. Ascultătorii toți, până și sclavii cei fără de pricepere, erau mișcați de cöldura vorbei lui că de öre ce tainic și puternic, ce apare fără de veste în cort. În sfârșit intrerupse Ben Hur tăcerea:

„Eu väd, bunule Valtasar,“ zise el, „că tu ai avut parte de grații bogate și estraordinare. Eu väd și aceea, că tu a bună samă ești un înțelept. Nu pot să-ți spun, cât îți sînt de recunoscătoriü pentru lucrurile, cari mi-le-ai istorisit. Eu mă aștept la evenimente mari cari vor să vină, și preste tot mărturisesc cu tine aceea-și credință. Uplete mäsura bunătății tale, te rog și-mi grăesce mai de parte despre misiunea aceluia, pe care-î aștepti și pe care din nöptea acösta începënd il voiü aștepta și eu, pe cum se cuvine unui fiu credincios al lui İuda. Tu zici, că el să fie mântuitorul; nu va fi öre el tot de o dată și împërat al İudeilor?“

„Fiul meü,“ replică Valtasar cu glas plin de bunătate, „misiunea lui e hotărîtă și ascunsă în statul lui Dumnezeu. Tot ceea ce cuget eu despre ea, am scos din cuvintele aceluï glas și din rugăciunea, la care cuvintele acelea au servit ca răspuns. Să le privim din nöi mai de apröpe?“

„Tu ești învățătorul.“

(Va urma).

La tipografia seminarială se află de vîndare:

Legile politico-bisericesci din 1894 și 1895

împreună cu respectivele ordinațiuni ministeriale, traduse, edate și comentate la ordinul

Preavenatului Consistor mitropolitan de Alba Iulia și Făgăraș. Prețul unui exemplar broșurat e 1 fl. 20 cr. v. a. + pentru porto 10 cr.

Credem, că nu mai e lipsă, ca să atragem atențiunea clerului nostru asupra acestui op. Fără de cartea acösta nici un preot nu pöte, să se acomodeze în deosebitele sale agende, după-ce prin legile politico-bisericesci s'a schimbat töte raporturile de drept privitor la căsătorie. Tocmai de aceea credem, că nu va fi oficiu preotesce, din care să lipsescă acösta carte, în care se află töte cele, de cîte are trebuință preotul în urma situațiunii nöue create prin legile aceste.

Posta Redacțiunii. P. On. D. M. P. în Vildagos. La Galșa va merge regulat föia.

Editor și redactor răspundător:

Dr Victor Szmigelski.

(16) 1—3

Publicare de concurs.

La „Internatul Pavelian din Beiuș al fetelor orfane de proști din diecesu gr. cat. română de Oradea-Mare împreună cu școlă civilă“ pe anul scolaric 1897/8 se escrie concurs pentru un post de învățătöre-educătöre cualificată pentru școlile civile din grupa: matematica-sciințele naturali respective limbistică-istorică, care va împlini și afacerile domestice din internat prin statute precisate.

Emolumentele învățătörii-educătöre sînt: a) soluțiune anuală de 500 fl. b) cuartir și întreținere în internat.

Competentele la acest post trebuie se fie de religiunea gr. cat.

Petițiunile instruite: 1) cu carte de botez, 2) testimoniü de cualificațiune, 3) eventual alte acte despre anterioră aplicație, 4) atestat medical, 5) adeverință despre starea familiară — sînt a se înainta la Veneratul Ordinariat diecesan gr. cat. de Oradea-Mare, până în 1 August a. c.

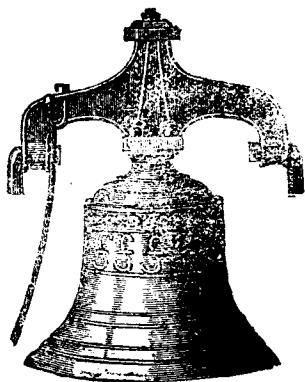
Beiuș la 1 İuliü 1897.

Direcțiunea.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fer pentru clopote

Antoniou Novotny

în Timișoara-Fabric,

se recomandă spre pregătirea clopotelor nöue, pe cum și la turnarea de nöi a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioșe, pe lângă garanță de mai mulți ani, provözute cu ajustări de fer bätut, construite spre a le întörce cu ușurință în ori-ce parte, îndată-ce clopotele sînt bätute de o lature, prin ceea-ce sînt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

✦ clopote patentate găurite ✦

de mine inventate și mai de multe-ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminösă de cât clopotele turnate după sistemul vechiü, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg, făcut după sistemul vechiü.

Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bätut, de sine stätător, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bätut. — ca și spre turnarea de toace de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magasin

La espositiunea millenară în Budapesta 1896 premiat cu medalia cea mare millenară.

(17) 1—?

Preț-curenturi ilustrate se trimit la cerere grätuit și franco.

